

Sygn. akt II AKa 104/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2011 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Skorupka
Sędziowie:	SSA Bogusław Tocicki SSA Cezariusz Baćkowski (spr.)
Protokolant:	Aldona Zięta

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Szczęsnego

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2011 roku

sprawy **A. S.**

o odszkodowanie

z powodu apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 22 listopada 2010 roku sygn. akt III Ko 263/10

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. S. domagał się odszkodowania i zadośćuczynienia bez sprecyzowania ich wielkości z tytułu aresztowania zastosowanego wobec niego postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 11.12.2008 r. (sygn. akt: V K 860/04) na podstawie art. 287 § 2 k.p.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 22 listopada 2010 r. (sygn. akt: III Ko 263/10) na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. (a contrario) żądanie wnioskodawcy A. S. oddalił.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że powodem oddalenia żądania było niewykonanie orzeczenia o pozbawieniu wolności A. S..

Od wyroku tego apelację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy A. S. zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na uznaniu, że wnioskodawca nie był pozbawiony wolności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia gdy w rzeczywistości miało to miejsce od 24.12.2008 r. do 30.12.2008 r.

W apelacji nie sformułowano wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna.

Na rozprawie w dniu 11.12.2008 r. w sprawie V K 860/04 Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia na podstawie art. 287 § 2 k.p.k. zastosował aresztowanie na 30 dni świadka A. S. uznając, że uporczywie uchyla się od złożenia zeznania, a wcześniejsze środki dyscyplinujące okazały się nieskuteczne (k.3174 tom XVI akt V K 860/04).

W dniu 30.12.2008 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło zażalenie A. S. na to postanowienie (k.3192). Zarówno z treści tego środka odwoławczego jak i prezentaty na kopercie (k.3193 tom XVI akt V K 860/04) wynika, że wnioskodawca przebywał wówczas w Areszcie Śledczym we W..

Postanowieniem z dnia 30.12.2008 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia orzekł o wstrzymaniu wykonania postanowienia o aresztowaniu (k.3191) i przesłał nakaz zwolnienia do aresztu śledczego.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 20.02.2009 r. (sygn. akt: IV Kz 18/09) po rozpoznaniu zażalenia A. S. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego o zastosowanie aresztowania uznając, że „nie sposób stwierdzić, że świadek w sposób uporczywy uchyla się od złożenia zeznań”.

Z obliczenia kary z dnia 29.12.2008 r. nadesłanego z Aresztu Śledczego we W. wynika, że wobec A. S. wprowadzono do wykonania orzeczenie o aresztowaniu w dniu 24.12.2008 r. (k.3213, tom XVII akt V K 860/04), zaś z zawiadomienia o zwolnieniu (k.3214 tom XVII akt V K 860/04) wynika, że opuścił on areszt śledczy w dniu 30.12.2008 r.

Rację ma zatem apelujący gdy podnosi, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że wnioskodawca A. S. nie był faktycznie pozbawiony wolności wskutek wykonywania postanowienia o jego aresztowaniu na podstawie art. 287 § 2 k.p.k., co było wyłącznie przyczyną oddalenia wniosku. Z przytoczonych wyżej dokumentów nadesłanych przez Areszt Śledczy we W. a pośrednio także z treści zażalenia i stempla odnotowującego wpływ tego środka odwoławczego wynika, że wnioskodawca przebywał od 24 grudnia 2008 r. do 30 grudnia 2008 r. w areszcie śledczym na podstawie cyt. postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 11 grudnia 2008 r. o aresztowaniu.

Sąd I instancji nie czyni żadnych ustaleń odnośnie tego, czy aresztowanie ówczesnego świadka A. S. było niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 15.09.1999 r., I KZP 27/99, OSNKW 1999, z. 11-12, poz. 72), w szczególności czy podczas stosowania tego środka przymusu procesowego doszło do naruszenia przepisów rozdziału 31 Kodeksu postępowania karnego (np. art. 287 § 2-4 k.p.k., art. 290 § 3 k.p.k.), czy wywołało to dolegliwość której osoba aresztowana nie powinna była doznać w świetle całokształtu okoliczności istniejących w sprawie, gdzie nastąpiło aresztowanie znanych w czasie orzekania co do żądania odszkodowania i zadośćuczynienia (por. także uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23.05.2006 r., I KZP 5/06, OSNKW 2006 r., z. 6, poz. 55). Uwzględniając specyfikę środka przymusu o którym tu mowa związanego z pozbawieniem wolności służącego realizacji celów procesu karnego, niewątpliwie niesłuszne będzie także aresztowanie z art. 287 § 2 k.p.k., które oceniane ex nunc (a nie tylko w kontekście okoliczności istniejących w chwili zastosowania) nastąpiło mimo braku przesłanek je warunkujących (art. 287 § 2 k.p.k., art. 170 k.p.k.), lub trwało z przekroczeniem czasu, mimo ustania warunków, czy zaistnienia podstaw do uchylenia (np. spełnienie obowiązku, zakończenie postępowania) lub wstrzymania wykonania postanowienia (złożenie zażalenia).

Treść postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 20.02.2009 r. zdaje się wskazywać, że obiektywnie, od początku nie występowały przesłanki określone w art. 287 § 2 k.p.k. uzasadniające zastosowanie aresztowanie A. S. występującego w tamtym postępowaniu w charakterze świadka.

Brak także ustaleń co do występowania niezrekompensowanej szkody i krzywdy będącej rezultatem wykonania postanowienia o aresztowaniu i ich ewentualnego rozmiaru.

Wyjaśnianie tych okoliczności dopiero przez Sąd Apelacyjny, gdy nie czynił tego Sąd I instancji oznaczałoby objęcie zakazem z art. 452 § 1 k.p.k. prowadzenie postępowania co do istoty sprawy i naruszałoby gwarancję z art. 78 Konstytucji pozbawiając strony prawa do zainicjowania kontroli instancyjnej orzeczenia (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 22.10.2008 r., V KK 111/08, OSNwSK 2008 r., poz. 2101).

Z tych wszystkich powodów apelacja pełnomocnika wnioskodawcy A. S. okazała się w zasadna co czyniło koniecznym uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Orzekając powtórnie Sąd I instancji ustali, czy wnioskodawca był pozbawiony wolności w czasie o którym mowa, czy było to niewątpliwie niesłuszne aresztowanie świadka, oraz czy istnieje niezrekompensowana szkoda lub krzywda będąca skutkiem wykonania tego środka przymusu procesowego.